३०६८

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक १३१ :वे.२४(२८०)

ग्रंथ नाम आत्मबोधक.

विषय म० वेदांत.

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

१३१

चापील टीका

वेदांत

क्रं.नं.३६

आत्मबोधक

~~८३५ वे.१०~~

८३५: वे २७

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(1)

श्री

[illegible] १२५ [illegible]

हा भाग [illegible] चा कीं [illegible] चा

आत्मबोधक.

१

गुंजरीचा ज्ञानप्रभा

मोकेट बाजार.

त्यातील पूर्ण[illegible]भागीची अनुकुल-
तेचा त्यास पूर्णवृत्ति चा[illegible]लद्दानंद,
अन्नच अ[illegible] नेथील [illegible]माला पूर्व-
वासिनी आदि करून सर्व देश कोपा-
मत पाऊन अन्नदानेच करितील्यातू
असे म्हणून वारंवार शब्दध्वनी नि-
घतेली चेथालिधी आमचेश्री छिवा
सजेगदीशाद्याघनांस बहिरवस्त-
रूपी जगत्पालक नागेंद्र वष्टनं-
च या सेवक भालिकेत गवून बिडा
क देशास मन अमूलना गेशश्रामचं-
द्र लक्ष्मण कडे गेले. वायू पुत्र अं-
जनी आशो धारस्त वसी ते प्रनयेत आहे

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "Joint project of the"

(२)

श्री.

गजानन प्रसन्न.

हा खेळ एकीचा? कीं, बा, बेकीचो, हा भाग पहिलो.— पेगडो. श्री गेनेस, देवाचा.॥

हा खेळ एकीचा ? कां, बेकीचो ?. हा भाग एक. एकू एका चा का, बेकू बेकीचा, म्हणजे कांच, किंवा कोचा, का्न्या ज्या बायका, ती काची दळद-ळा रडत बसली आहे. इत स्यांत काची येऊन म्हणतो. काग तूं रडतेस. काची पा. म्हणते ? कां? थांबून, छिके गध्ये, बाळगोपाल, मे, शाव, पराया. काची म्हणतो ? थां०, पगडा ? काय सांगतेस, ? थां० ते सांग. म्हणजे झाले. ह, ह, काय म्हणता ते समजले. काची :— काची म्हणतो असे बोलून मला काय समजते उघडपणी सांग आतां तूं असे बालून मला कांहीं एक समजतना ही.

" Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(२अ)

श्री.

अथ

सारजाविवाह

वगणाधिश अवतार

आरंभ.

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

ह्यां भागांत अधिपति गणपति आहे: त्याप्रमाणें सारजाविवाहाची हकीकत कशी आहे ती वाचकांचे अवलोकनांत आरंभापासून ते सृष्टिक्रमापर्यंत वाचूनपाहिल्यास समजावे असे केले आहेत.

हेऽ वाचकऽऽऽ जनऽऽ दयाळूंऽऽ भक्त
सूजनऽऽ साऽऽऽ नसऽऽ ॥ सेव्यान र-
मायाऽऽऽ रमाधिशा हीऽऽ हे० ॥ धृ० ॥ प्र-
थमारंभीऽ विनवितोऽऽ तुह्माऽऽऽ लाऽऽ देवाऽ
कृपा मजवरलीऽऽऽ, सोडून देई सूत्रधारलीऽऽ,
पूर्ण दयाघनलीऽऽ ॥ १ ॥ दग्ध करायाऽऽ दिध-
लाऽऽऽ असेऽऽ मजवरतोऽऽऽ ॥ भाँल चंद्रह्मान-
यन प्रकाशील, दाखविलोलपेट ॥ पू० दग्ध०
ह्यावसंतकाली असे प्रफुल्लित । हस्तागणा-
धिशा, अधितोऽऽ ॥ चस० ॥ पूर्णदयाघनदधि
नवनीतऽऽऽ सकृअधिक कलीऽऽऽ, रविंद्रभा
था, फणिंद्र झळके, झळकेतो एकलाऽऽऽ,
मधु प्राशनी, श्रीकरवीरवासिनी, असे एक-
ती रवी ॥ २ ॥ सोऽ, देई रविसूत्र ने, खेळ, खेळत ऽऽ
सेऽऽऽ राधे, गृहींऽऽऽ ॥ सांगतसेऽऽऽ हाऽ ये, लोकरीऽऽ सु-
मंगलीऽऽऽ, मंजुळिना स्मे, असेऽऽऽ तूलसीऽ हरिप्रियआ-
जेहा दवी ॥

a project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

श्री

अथ.

तुळसी विवाह.

प्रारंभ.

भाग १ ला.

दसरा, दिवाळी सुळे.

त्या विवाहात मोठ मोठ्या तुर्तेच येऊन कोसळले त्या आजु आणि धि हीर ही हला की असी तुळसीची दैन्यता आहे ती पाहा.

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(भक्तजनतारणार्थश्रीकृष्णाचेंपद)

कृ॰ऽ वाचकऽऽऽ जनऽऽ द्याळूंऽऽ भक्तसूज-
नऽऽ माऽऽऽ नसऽऽ ॥ संमानरमायाऽऽऽ र-
माधिशहोऽऽ हे॰॥ छ॰॥ प्रथमारंभीऽविन-
वितोंऽऽ तुह्माँऽऽऽलाऽऽ ठेवा कृपाऽ मजवरतीऽऽऽ,सो-
डुन देई सूत्रधारतीऽऽऽ।पूर्ण द्याघनतीऽऽऽ१,
दृष्धऽ करायाऽऽ ॥ दिधलाऽऽऽ असेऽऽ मजवरऽऽ
तोऽऽऽ॥ भालचंद्र हा, नयनप्रकाशीत, दाख-
वितो रुपेट ॥ पू॰ द॰॥ हावसंतकाली असे
प्रफुल्लित ॥ हंसगणाधिश, अधितोऽऽ ॥
वसं॰॥ पूर्ण द्याघनऽऽ दधिनवनीतऽऽऽत-
क्र अधिककरीऽऽऽ, रविंद्र माथा, फणिंद्र-
झळके॥ झळके तो एकलालऽऽऽ,मधुप्राश-
नी, श्रीकरवीरवासिनी ॥ असे एकती रवी॥२
सोडुन देई, रयिसूत्रते, खेळखेळतसें, राधेऽऽ
गृहीं रंगतसें हाऽ चे, लो,करीस्रमंगलीऽऽऽ, मं-
जलिनाम्नें, असे तूंलसी॰ हरिप्रिय आजद्वादशी॰

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

4 A

श्री.

भक्तजनसंगोपनार्थ मंडाई

तुर्त रोगेगरीबास फुकट
भाजीव पैसेवाल्यास पैशाची
भाजी.

त्या भागांत श्री चा दिल्लार स-
र्वीशीं झालेला जो प्रकाशानें प-
डला रात्र देऊन भोगात्र संबंधीं-
त्या व चे त्याची घटस्थापनाचे दि-
वस करून १० दिवशी सीमा उल्लं-
घनास नेऊन दीपदीन दिवाळीस
आणून विषयानुक्रमास पिशा० झाले

ह्यांतील सर्व भाग नोंदले आहेत.} आर्यप्र.

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

(5)

तुळसी विवाह.

हा, विवाह, सर्व, देव,ती, करच आहे. या मुळें सर्व
खेळचेंडू लगूरिया,गजे, गजरिया,तुगुजरीया. फडा
फड,फटकीया, किंवा केशाम्या प्रमाणें नकशी असा-
वी;ती गुसका प्रमाणें झालेली आहे. कारण कारा
गार मोठें असल्या मुळें कारागीर किंवा हंशाम,
रस्कल्स एहा,मार, मारे इमारत बांधी अखरहो
यफसूफुसू, ऐसी मात, मातेरी कर के,दिवाना फा-
ड के,फड,कत निशाना, आबकी भोजना,नसे एकठि
काना, क्या कहूं,बात मै तुमारी, ए दीन,मै,नही,तु-
मारी प्यारी, प्यारी होयाय न्यारी, आजी बातन-
ही तुमारी, सारजा, होयगा नेसू,की प्यारी, राधा
गुखरन आबी बुलाई, औबी इन्द्र की लुगायी;
ऐसीबात,मै, पराई, माई,माई,कुर के थारे,ओ-
बी कोई नही पछांय्ये, निकस ध्येज बी प्राणप्र
याणमै कैसी बीजली बुलाय्ये.॥ इतक्यांत.

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

श्री

देऊळा. लल्कारी समोरील.

द्रौपदी आणि श्री कृष्णा द्वारकावासी.
हें सर्व देश फिरत फिरत जेव्हां या पुण्यग्रा-
मीं चातुर्मासी आलें. ते व्हांचे राजाधिकारी
वैकुंठवासी श्री लक्ष्मि नारायणासहित शि-
वस्व मानून गजाननास एकाबाजूस आणि
शंकरास उजवे बाजूस स्थापित करून सामोरे
दत्त दीगांबर मूर्ति गरुडा सन्निधानी वृक्षआव-
नारीश्री दत्त दिगांबर पल्लव रूपानें वेल आदि
करून दुसऱ्या वेल्या, तुळसी, पोफळी द्राक्षी,
श्री लक्ष्मि नारायणास म्हणूं लागल्या कीं, मंदा-
सर्व वृक्षगणाकडे पाहतां. कांहीं विलक्षणच
दिसून येते. आणि हें काय आहे. हीं सर्व ल-
क्षणें तुझे थोरले बहिणीचीं आहेत. त्यांचीच
च हा भाग सृष्टी क्रमाचा आहे. त्याच्या प्रमा-
णें सर्व भाग चांगलें. किंवा वाईट हे जे आहे. तें-
तें आम्हाला सांगितले पाहिजेत. आणि पुरुषांचे

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

अनुक्रमणिका भाग १.

त्या भागांतै अनुक्रम प्रथमश्री विष-
यींचा आहे. आणि ती आपल्यासक-
स कसी धारणा वेष घेऊन आमचे सं-
गोपन करिते; या विषयीं आमचे वाच
कास हल्लीच्या आणि पूर्वीच्या क्रमांत पा
हतां आम्हास तुतेंच असे दिसून येतें
कीं, हा पूर्वीचा कांहीं अनुक्रम असल्या
वाचून आमची तोरसिद्धमूर्ति मंडाई
वासिनीं त प्रवेश करणार नाहीं असें अ
सून ती कां पिसाळणार आहे घरोघर-
ब्रह्मकुमारिकाच आहेत. निज मत मों-
ध्यानकारुची आहु तिनसली म्हणजे-
कशी++ब तो कां पिसाळतोर याचे का-
रण अंतकालास आई मोंध्यान्हकाला स-
वाप याबाहून निसरा कोणी वांचविना हीं.

तारीख ३ डिजेंबर सन १८८६ इ॰

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6A)

पद देवीचें.

अहंभावाचा। भावाचाळागुनि चटका ॥
देहाभिमान लटका॥ लटका, तंव गुरूचरणीं,
जाऊन झटका॥ अहो झटका, येथूनि तुही
फटका॥ श्रीगुरुपदारविंदीं आठवा॥ अहो
आठवाऽऽऽ श्रीमातापूरवासिनी आठ०ऽऽऽ
अहो आठवाऽऽऽ करवीरवासिनी आ०॥ आ-
ठवाऽऽऽ स्थायापूरीं श्रीऽऽऽ नवमदीन बस-
वाऽऽऽ॥ बसवाऽऽऽ दशमदिनीऽऽऽ, ऽऽ सिमा-
उल्लंघन करवाऽऽऽ॥ करऽवाऽऽऽ करवीरवा-
सिनी वसवाऽऽऽ॥ अहो वसवाऽऽऽ सिमेवर
शिवपंचायतन बसवाऽऽऽ॥ त्रिपुरां करवीं
त्रिशूळपाणीऽऽऽ गणाधिश अवतरलाऽ, ब्र-
ह्मऋषीच्याऽ योगऽऽऽ ध्यानामध्येंऽऽऽ कसा
तोऽऽऽ संचरलाऽऽऽ॥ मसूत, काळीऽऽऽ सारजा
ऽऽऽ नाम्नीऽऽ कन्या होय तिजलाऽऽऽ लग्नमंड-
पींऽऽऽ विष्णूपंचायतनऽऽऽ॥ गणाधिशवरदिधलं.

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(7)

आणि बायकांचे कोणचे व त्या खेळांचें रूपांतर
कसें आहे.व त्याचे अर्थ कसें होतात. हे सांगा-
तूं म्हणतेस तें खरें परंतु तुम्ही सर्व स्त्रिया
मिळून विचारिल्यास सांगेन. काय हें एकमोठें
तुम्ही कोडेंच घातलें आहे. म्हणजे आम्ही ए-
कठिकाणीं होणें नको आणि तुम्हास सांगावया-
सं नको हेंच कीं नाहीं. बरें तर आतां तूं ते एकी
बेकीचा खेळ खेळूं खेळता, कीं नाहीं. हो म्हणून
इंद्र दिसी उत्तर दिलें. परंतु सिमगा. अगतूं
असें म्हणूं नको. पण आतांचे आतांच तुझे
थोरले बहिणीचे घारें आलें. कसें? हा भाग
पहिला नं १ हो पहिला. आतां पहिल्या सार-
खे तुम्हीच वागा न नाहींत. आम्ही तरी कसें
वागतो. व आमची मुलें बाळें तरी कशी-
चांगली वागतील. तुम्हाला एकक्ष भर लं-
दल्यानें समजावयाचें नाहीं या करितां एक
मिनिट म्हणजे पाव पल खह्मणजे डोळ्याची
पापणी लवते न लवते तोंथी वा छीः छीः वेळनाहीं.
नियर्ली सायोत्र म्हणून पुढें चाल.

"Joint Project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(7A)

अहं भावाचा ॥ भावाचा लागुनि चटका ॥
देहाभिमान लटका ॥ लटका ऽ मंव गुरुचरणीं,
जाऊन झटका ॥ अहो झटका, येथूनि तुली
फटका ॥ ध्रु० ॥ श्रीगुरुपदारविंदीं आठवा ॥ अहो
आठवा ऽऽऽ श्रीमालापूरवासिनी आठवा ऽऽऽ ॥
अहो आठवा ऽऽऽ करवीरवासिनी आ० ॥ आठ-
वा ऽऽऽ मायापुरीं श्री ऽऽऽ न वमदीन बसवा ऽऽऽ,
बसवा ऽऽ, दृशा प्रदिशी ऽऽऽऽऽ सिमा उल्लंघन क-
रवा ऽऽऽ, करवा ऽऽ करवीरवासिनी बसवा ऽऽऽ
अहो बसवा ऽऽ सिंभिन्नर शिवपंचायतन बस-
वा ऽऽऽ ॥ चा० दु० ॥ त्रिपुरा करवीं ऽऽ त्रिशूळ
पाणी ऽऽऽ गणाधिश अवतरला ऽऽऽ, ब्रह्म-
र्षी ख्या ऽ योग ऽऽऽ ध्या नामध्यें ऽऽऽ क-
सा तो ऽऽऽ संचरला ऽऽऽ ॥ प्रसूत, कालीं ऽऽऽ
सारजा ऽऽऽ नाम्नी ऽऽ कन्या होय तिज ला ऽऽऽ ल-
ग्नमंडपीं ऽऽऽ विष्णू पंचायतन ऽऽऽ गणाधिशावर
स्थिरला ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

जा ह्मणजे भाविक लोका सागून ह्या लो-
कीं तुर्दम संगीं असें जाकीं, पैल पार पल
म्हणून प्रथमारंभीं हा खेळ एकीचा कीवे
कीचा असे कि ही तआहे तिकडेच पूर्णपणं
लक्ष पोहोचविले पाहिजे, उदाहारणार्थ
ए, बी, यासधापाहण्याकरिता अध्ययन करकिं
वा आरसीनकोच षानकी हे डोळे जाऊन
अंधत्वाची लक्षणेजसी लाहनापासून
तेच तेल्या पर्यंत डोळ्यावर लावून म्हणजे
नोंज, असा मामुक हा एक आपले ठिका-
णी नो म्हणजे के ते नाहीं. मग सरस्वीकडे
डोळे लावून चाकरी कां मिळने हो तुर्नलग्न
समारंभ गणाधिशाचासारजेचा आहे. मग
काय कमी आचार्य याचे हातचे भाले ज्ञारे
आदिकरून सामोग्री ब्रम्हकुमारिके चीनेलीकीं
चाकरी मिळालीच.

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

काचीण म्हणत्ये :- रागावणार नाहींना ?

काची म्हणतो :- नाहीं, नाहीं, असे पुष्कळ वेळ झाले आहे. आतां हा कां, खेळकचकचकर घालकू करते त्यांतीलच हें माझे घरचे बोलणें नोव्हे. पालीचे पोळीला आहे. आतां हे काय आहे तें मला तुम्हीच सांगा! पुन: कोणी असे म्हणेल कीं दोघेही वेडेच आहेत असे नाहीं. आहो! हे दोघेही वेड घेऊन पेडगावास जारे जा, असेही आमची बालकांची बोलणी असतात. याकरितां तुम्हाला आतां किती शिकवूं किती सांगुजी, आतां हा भागे क श्री गजानन लग्न समुदायाचा सांगते. तो हा भाग पहा :- खेळ एकीचा कां, बाबेकी. श्रीगणपति सरस्वति ही दोन व जे ह्यां सृष्टीक्रमाचा आरंभ म्हणून हे रंभा आतां या पुढें प्रत्येक रूपानें त्या नावें ठेविलेले आहेत. याच प्रमाणें सरस्वतिच कासार-

(9)

हो भोंगरशा अनुक्रम भो॰ १लो.

तुर्त मंडाइंतील प्रसंग.

या,बा,घनश्याम नरहरें ऽ केसें विश्वरूप ध-
रियरें ऽऽऽ।। तुम्हा,कारणें ऽऽऽ विस्तार-
रूपें ऽऽ पल्लव नाम,प्रसवलें ऽऽऽ विस्तार-
रूपें ऽऽ असें,[illegible] सितीफला दिव्यू-
र्णी ऽऽ राम,[illegible] फळा वळें,कुंकुमा-
दि,अधिच [illegible],केशर नामें,केश कस्तुरी,मृ-
गांकी अधि[illegible]थिली ऽऽ केशा ग्रीच्या वस्क
निबालिका-[illegible] प्रज्वला ऽऽऽ वर्षा-
व,कालि ऽअं।। स्तड [illegible],शोण पुजा,ठेवून
काय उपयोगी,माल सुहृल,उगवणीस्तव,
रमा,रमा,त्याला;अशा वाऊस्या॰।। बि-
जारोपण करावयास्तव,धाडी मृगनयने-
ला ऽ केश कस्तुरी ऽ शाखा,पत्रादि,देईती तां-
बुलाला,त्यागें हा मदंमस्त हो॰ जांई जुंई त्या-
पर गृहाला,तुळसी पुजनी झेंडु पुष्पप्रिय कांयाला

"Joint Project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com